

10 ANYS
XÀBIA FOLK
A PEP BAS «COETA»

A stylized, graphic illustration of a person's head and shoulders. The person is wearing a large, bright yellow hat with a dark brown chin strap. Their face is rendered in shades of orange and brown, with simple, bold outlines for the eyes, nose, and mouth. They are wearing an orange garment. The background is a solid blue color with some white and yellow brushstroke-like lines around the figure.

DEL 6 AL 15 DE MAIG 2011

XÀBIA FOLK 2011

DEU ANYS I UNA DEDICATÒRIA

La desena edició del festival Xàbia Folk, com no podria ser d'una altra manera, està pensada i estructurada per a homenatjar el músic, mestre i amic Pep Bas. El seu record estarà vinculat sempre a aquest festival per la seua implicació personal i emocional en l'organització, i sobretot per l'entusiasme que manifestava en cada nova edició. Ho vivia i ho feia viure a la gent que l'envoltava.

Ell, a l'igual que La Romàntica, no van escatimar mai esforços davant de qualsevol proposta per difícil o ambiciosa que fóra, com ara el gran muntatge que va suposar l'actuació conjunta amb el grup Oskorri fa uns anys.

A més de dedicar aquesta edició a la seua memòria, hem volgut que fóra un punt de trobada dels artistes que van compartir experiències tant artístiques com personals amb Pep, i que enguany volen mostrar, a través de la seua participació en el Xàbia Folk, l'estima i el compromís amb l'amic i el músic.

Per això comptarem amb Aksak, Maya Mihneva i Isabelle Courroy, que vindran de França; la seua visita servirà perquè ens acompanyen també membres de l'associació de danses El Sac, representades especialment per Núria Quadrada de Mataró, que ens va introduir a les danses gregues i altres balls de plaça en la primera època del festival.

També el músic italià Maurizio Martinotti actuarà al capdavant de la seua formació Tendachënt, a qui podríem considerar el nostre soci italià del Xàbia Folk ja que va ser part activa en la gènesi del festival, proposant l'ermita de Santa Llúcia com un espai atractiu i emblemàtic per a acollir determinades

actuacions. Aquesta aposta ha contribuït a donar-li personalitat pròpia al festival.

La vetlada central del festival l'oficiarà La Romàntica del Saladar, reconeguda banda del folk valencià que s'ha convertit en un dels nostres ambaixadors musicals a la resta de pobles valencians i de fora del país també. Aquest grup ha estat una de les mampreses musicals més destacades en què va participar Pep Bas. Hi haurà diverses col·laboracions en aquest concert: Urbàlia Rurana, un altre dels grups impulsors d'aquestencontre que ha fet societat amb els Romàntics en un dels espectacles més festius del folk valencià, *La vespra i la festa*.

Amb La Romàntica i Urbàlia participarà el ja anomenat músic piemontés Maurizio Martinotti, també Jordi Fàbregas d'El Pont d'Arcalís, promotor destacat del Tradicionàrius, cicle que ha tingut efectes i conseqüènciesafortunades a terres nostres, especialment amb el Festacarrer d'Ondara i després a la Xara. També hi haurà Paco Díez, músic i estudiós de la música tradicional castellana i sefardita, a qui el nostre homenatjat encara pogué contagiar de la seua il·lusió per a un nou projecte en què malhauradament ja no podria participar. I finalment molt emotiva ha de ser-hi la participació en aquest acte de la Colla de Dimonis de Massalfassar, mestres valencians del correfoc, promotors del Cant al ras i un altre dels puntals de la tradició i el folk valencià en companyia de la Romàntica i Urbàlia, tots tres emprenedors a parts iguals de l'associació Tradició i Música: Tramús.

Si bé obrim el festival amb Tambor de Saia, un espectacle refrescant en què sis dones ens conviden a gaudir d'un viatge musical pels ritmes brasilers a través de les seues veus, la percussió i la dansa, acabarem amb una aposta per la joventut amb la presentació a terres valencianes d'Alba Gutiérrez. La manera de fer del Xàbia Folk sempre ha estat buscar la qualitat i la novetat i alhora fomentar la convivència entre cultures per damunt d'altres consideracions comercials: Alba Gutiérrez, de Cantàbria, una veu molt jove però que representa una ferma promesa de la nova tradició, tancarà el desé aniversari amb el concert a l'ermita de Santa Llúcia.

Francesca Gil i Puigcerver - Regidora de Cultura

XÀBIA FOLK 10 ANYS

DEL 6 AL 15 DE MAIG 2011

DIVENDRES, 6 DE MAIG, 22.30 h - PLAÇA DE L'ESGLÉSIA

TAMBOR DE SAIA (Catalunya-Brasil)

Ritmes del folklore brasiler

DISSABTE, 7 DE MAIG, 10 h - PLAÇA DE L'ESGLÉSIA

TALLER DE DANSES DELS BALSANS

Amb Maya Mihneva (Bulgària) i el grup
de música dels Balcans, Aksak

DISSABTE, 7 DE MAIG, 22.30 h - PLAÇA DE L'ESGLÉSIA

AKSAK (França-Balcans)

Es practican les danses apreses en el taller del matí

DIVENDRES, 13 DE MAIG, 22.30 h - PLAÇA DEL CONVENT

TENDACHËNT (Piemont, Itàlia)

DISSABTE, 14 DE MAIG, 22.30 h - PLAÇA DEL CONVENT

LA ROMÀNTICA DEL SALADAR A PEP BAS

AMB LA COL·LABORACIÓ D'URBÀLIA RURANA,
MAURIZIO MARTINOTTI, JORDI FÀBREGAS, PACO DíEZ
I LA COLLA DE DIMONIS DE MASSALFASSAR

DIUMENGE, 15 DE MAIG, 12 h - ERMITA DE SANTA LLÚCIA

ALBA GUTIÉRREZ (Cantàbria)

EXPOSICIÓ RETROSPECTIVA
10 ANYS FESTIVAL XÀBIA FOLK

MUSEU ARQUEOLÒGIC I ETNOGRÀFIC SOLER BLASCO
DEL 29 D'ABRIL AL 15 DE MAIG.

DIVENDRES, 6 DE MAIG, 22.30 h - PLAÇA DE L'ESGLÉSIA

TAMBOR DE SAIA

Catalunya-Brasil

Ritmes del folklore brasiler

SENDERO MESTIZO

Sis dones amants de la cultura popular brasilera van decidir per l'abril del 2009 crear a Barcelona el grup musical Tambor de Saia amb el propòsit de divulgar i promoure la diversitat rítmica i sonora del país amazònic. A través de les seues veus, la percussió i la dansa presenten *Sendero mestizo*, un viatge musical que recorre el Brasil per on s'escampen les sambes, les rodas de coco, el maractú i una multiplicitat de varietats rítmiques i folklòriques pròpies de cada territori. Les integrants de Tambor de Saia tenen la capacitat de traslladar a l'escenari l'atmosfera de les festes tradicionals i populars d'aquests pobles on han confluït al llarg dels anys les cultures indígenes, africanes i europees.

TAMBOR DE SAIA

Ritmos del folklore brasileño | SENDERO MESTIZO

Seis mujeres amantes de la cultura popular brasilera decidieron en abril de 2009 crear en Barcelona el grupo musical Tambor de Saia con el propósito de divulgar y promover la diversidad rítmica y sonora del país amazónico. A través de sus voces, la percusión y la danza, presentan Sendero Mestizo, un viaje musical que recorre el Brasil por donde se esparcen las sambas, las rodas de coco, el maractú y una multiplicidad de variedades rítmicas y folclóricas propias de cada territorio. Las integrantes de Tambor de Saia tienen la capacidad de trasladar al escenario la atmósfera de las fiestas tradicionales y populares de estos pueblos donde han confluído a lo largo de los años las culturas indígenas, africanas y europeas.

Anna Herrero: veu, tambor de folia, abê, agogô, palmes, ganzá i alfaia

Cecilia Debergh: veu, patamgome, gunga, congues, pandeiro, alfaia greu, cavaquinho i maracá

Iara Moderozo: veu, caixa de folia, agogô, palmes, surdo i alfaia aguda

Tais Balieiro: veu, patamgome, gunga, conga, palmes, triangle, caixa i matracas

Val Plaza: veu, tambor de folia, conga, pandeiro, alfaia i caixa

Vivian Amarante: veu, caixa de folia, surdo, pratinho, palmes, gonguê i matracas

DISSABTE, 7 DE MAIG, 10 h - PLAÇA DE L'ESGLÉSIA

TALLER DE DANSES DELS BALCANS

A CÀRREC DE MAYA MIHNEVA

Amb la col·laboració del grup AKSAK

Dances populars romaneses, búlgares i gregues impartides per la mestra de dansa Maya Mihneva i interpretades per músics del grup Aksak.

Aquest taller de descobriment o perfeccionament permetrà aprendre danses procedents d'uns països amb tradicions vives. Un programa de danses completament tradicional dels Balcans dirigit a un públic ampli, en què poden participar des de principiants fins a experimentats balladors, disposats a compartir aquestes danses col·lectives amb un marcat esperit de convivència.

«Com la vida, com l'amor, la dansa tradicional es transmet de cos a cos, de generació en generació, més enllà de les fronteres imaginàries que separen les cultures i els hòmens».

MAYA MIHNEVA, nascuda a Bulgària, va ser ballarina solista durant diversos anys en la companyia estatal búlgara Severnyashki. Actualment viu al sud de França i és professora de dansa al conservatori de la regió Alpes d'Haute-Provence.

TALLER DE DANZAS DE LOS BALCANES

A cargo de Maya Mihneva | Con la colaboración del grupo AKSAK

Danzas populares rumanas, búlgaras y griegas impartidas por la maestra de danza Maya Mihneva e interpretadas por músicos del grupo Aksak. Este taller de descubrimiento o perfeccionamiento permitirá aprender danzas procedentes de unos países con tradiciones vivas. Un programa de danzas completamente tradicionales de los Balcanes, dirigido a un público amplio, en el que pueden participar desde principiantes hasta experimentados bailarines dispuestos a compartir estas danzas colectivas con un marcado espíritu de convivencia.

«Como la vida, como el amor, la danza tradicional se transmite de cuerpo a cuerpo, de generación en generación, más allá de las fronteras imaginarias que separan las culturas y los hombres.»

Maya Mihneva, nacida en Bulgaria, fue bailarina solista durante varios años en la compañía estatal búlgara Severnyashki. Actualmente vive en el sur de Francia y es profesora de danza en el conservatorio de la región Alpes d'Haute-Provence.

DISSABTE, 7 DE MAIG, 22.30 h - PLAÇA DE L'ESGLÉSIA

AKSAK

França-Balcans

BALL. MÚSIQUES CREATIVES DELS BALSANS

Amb aquest concert tindrem ocasió de posar en pràctica les danses del taller de ball del matí acompanyats per aquests experts i estudiosos de la música dels Balcans. Aksak es va fundar l'any 1989. Està integrat per viatgers curiosos, músics elegants i humans, fraternals.

Molt abans que la música balcànica es convertira en una moda, ells ja havien recorregut l'Europa oriental col·leccionant músiques i confraternitzant amb els seus habitants. Els seus espectacles i els seus cinc discos són el millor reflex d'aquest treball, la qualitat del qual es percep tant en la seua exigència musical com en la simpatia que transmeten a la seua audiència i el bon ambient que creen.

AKSAK

França-Balcans | BAILE. MÚSICAS CREATIVAS DE LOS BALSANES

Con este concierto tendremos ocasión de practicar las danzas del taller de baile matinal acompañados por estos músicos expertos y estudiosos de la música de los Balcanes. Aksak fue fundado en el año 1989. Está integrado por viajeros curiosos, músicos elegantes y humanos, fraternales.

Mucho antes de que la música balcánica se convirtiera en una moda, ellos ya habían recorrido Europa oriental coleccionando músicas y confraternizando con sus habitantes. Sus espectáculos y sus cinco discos son el mejor reflejo de este trabajo, la calidad del cual se percibe tanto en su exigencia musical como en la simpatía que transmiten a su audiencia y el buen ambiente que crean.

Foto: © B. Jucquois

Isabelle Courroy: flautes, kaval, acordió i veu

Philippe Franceschi: clarinet, bratsch i veu

Patrice Gabet: violins, saxo i veu

Christiane Ildevert: contrabaix, def i veu

Lionel Romieu: ud, guitarra, tambura, mandola, trompeta, percussió i veu

DIVENDRES, 13 DE MAIG, 22.30 h - PLAÇA DEL CONVENT

TENDACHËNT

Piemont, Itàlia

ARNÈIS

Els *arnèis*, en llengua piemontesa, són les eines, les ferramentes de l'ofici amb què la banda de Maurizio Martinotti fa el seu particular homenatge a la professió de la música popular en aquest nou treball que suposa un retorn al so acústic, amb arranjaments essencials i poderosos, que ressalten la tímbrica dels instruments utilitzats.

Tendachènt és un grup del Piemont nascut l'any 1997 com a una evolució de La Ciapa Rusa, una de les bandes fonamentals en el renaixement del folk nord-italià. Al llarg dels anys el grup s'ha caracteritzat per un enfocament totalment nou a l'hora d'abordar la música tradicional, amb sonoritats que a vegades s'acosten al rock i altres vegades són acústiques, gairebé clàssiques.

TENDACHËNT

Piamonte, Italia | ARNÈIS

Los arnèis, en lengua piemontesa, son las herramientas, las del oficio con las que la banda de Maurizio Martinotti rinde su particular homenaje a la profesión de la música popular en este nuevo trabajo que supone un retorno al sonido acústico, con arreglos esenciales y poderosos, que resaltan la tímbrica de los instrumentos utilizados.

Tendachènt es un grupo del Piemonte nacido el año 1997 como una evolución de La Ciapa Rusa, una de las bandas fundamentales en el renacimiento del folk norte-italiano. A lo largo de los años el grupo se ha caracterizado por un enfoque totalmente nuevo a la hora de abordar la música tradicional, con sonoridades que a veces se acercan al rock y otras veces son acústicas, casi clásicas.

Maurizio Martinotti: viola de roda, mandola i veu

Enrico Negro: guitarres, mandola i veu

Bruno Raiteri: violi i veu

Flavio Giachero: cornamusa i clarone

Mauro Basilio: cello, percussions i veu

DISSABTE, 14 DE MAIG, 22.30 h - PLAÇA DEL CONVENT

LA ROMÀNTICA DEL SALADAR A PEP BAS

AMB LA COL·LABORACIÓ D'URBÀLIA RURANA,
MAURIZIO MARTINOTTI, JORDI FÀBREGAS, PACO
DÍEZ I LA COLLA DE DIMONIS DE MASSALFASSAR

el públic del seu poble natal en aquesta edició del festival a la seua memòria. Entre les col·laboracions especials de la vetlada hi haurà la d'Urbàlia Rurana, amb qui compartixen un espectacle (*La vespra i la festa*) i multitud de trobades en perfecta complementarietat. Maurizio Martinotti, uns dels promotors del nostre festival, també va participar alguna vegada amb els dos grups en un dels seus muntatges, i ara se sumará a aquest homenatge musical aprofitant la seua visita a Xàbia amb la seua banda Tendachënt.

L'afany de Pep Bas i la Romàntica per projectar la música de la Marina cap a altres terres va generar una intensa relació amb entitats de fora del País Valencià com el Sac Ambulant del Maresme i voltants, el SOLC del Lluçanès o el Centre Artesà Tradicionari del barri de Gràcia a Barcelona. Aquesta última associació

LA ROMÀNTICA DEL SALADAR

URBÀLIA RURANA

El grup de vent de Xàbia ens presenta un repertori que té una especial vinculació amb Pep Bas, membre de la Romàntica desaparegut l'any passat. El seu esperit festiu, entusiasta, compromès i amant de la terra es mostra en tota una sèrie de cançons i experiències de la banda, que ells volen compartir amb

va ser la que va portar per primera vegada la Romàntica a Catalunya, i n'estarà representada al concert per Jordi Fàbregas, productor musical i membre d'El Pont d'Arcalís. Paco Díez, del grup històric de Castella, La Bazanca, ha volgut estar i així donar fe d'un dels últims projectes que ell mateix i Pep Bas van

PACO DíEZ

MAURIZIO MARTINOTTI

imaginar sense que es poguera acabar de preparar: el de barrejar la cornamusa de les terres d'interior amb els vents del litoral. Finalment, la Colla de Dimonis de Massalfassar, socis de la Romàntica i Urbàlia en l'Associació Tramús i seguidors fidels del Xàbia Folk, contribuïran amb una encesa a concloure l'acte en record del músic, mestre i amic Pep Bas, Coeta.

LA ROMÀNTICA DEL SALADAR A PEP BAS

CON LA COLABORACIÓN DE URBÀLIA RURANA,
MAURIZIO MARTINOTTI, JORDI FÀBREGAS, PACO DíEZ
Y LA COLLA DE DIMONIS DE MASSALFASSAR

El grupo de viento de Xàbia nos presenta un repertorio que tiene una especial vinculación con Pep Bas, miembro de La Romàntica desaparecido el año pasado. Su espíritu festivo, entusiasta, comprometido y amante de la tierra se muestra en toda un serie de canciones y experiencias de la banda, que ellos

quieren compartir con el público de su pueblo natal en esta edición del festival dedicado a su memoria. Entre las colaboraciones especiales de la velada estará la de Urbàlia Rurana, con los que comparten un espectáculo (La vespra i la festa) y multitud de encuentros en perfecta complementariedad. Maurizio Martinotti, uno de los promotores de nuestro festival en sus inicios, también participó alguna vez con los dos grupos en uno de sus montajes, y ahora se sumará a este homenaje musical aprovechando su visita a Xàbia con su banda Tendachënt.

El afán de Pep Bas y La Romàntica por proyectar la música de la Marina hacia otras tierras generó una intensa relación con entidades de fuera del País Valenciano como el Sac Ambulant del Maresme y alrededores, el SOLC del Lluçanès o el Centre Artesà Tradicionàrius del barrio de Gràcia de Barcelona. Esta última asociación fue la que llevó por primera vez La Romàntica a Cataluña, y estará representada en el concierto por Jordi Fàbregas, productor

JORDI FÀBREGAS

COLLA DE DIMONIS DE MASSALFASSAR

musical y miembro de El Pont d'Arcalís. Paco Díez del grupo histórico de Castilla, La Bazanca, ha querido estar y así dar fe de uno de los últimos proyectos que él mismo y Pep Bas imaginaron sin que se pudiera acabar de preparar: la de mezclar la cornamusa de las tierras de interior con los vientos del litoral. Finalmente la Colla de Dimonis de Massalfassar, socios de La Romántica y Urbàlia en la Asociación Tramús y seguidores fieles del Xàbia Folk, contribuirán con una «encesa» a concluir el acto en recuerdo del músico, maestro y amigo Pep Bas, Coeta.

La Romàntica del Saladar

Rafa Soriano: flauta; Ximo Monllor: clarinet; Paco Xolbi: clarinet; Òscar Marin: saxo tenor; Tolo Bas: trompeta i fiscorn; Hèctor Buigues: trompeta i corneta; Quico Rosselló: trombó; Salvador Cruanyes: bombardí; Joan Buigues: tuba; Hèctor Peris: percussions

Urbàlia Rurana

Josep Sebastià: dolçaina, flauta i tarota; Xampo Llobat: dolçaina i flauta; Carles Gil: acordió i mandolina; Toni Torregrossa: guitarra i guitarró; Bernat Pellisser: bateria

Maurizio Martinotti: veu, viola de roda i mandola

Jordi Fàbregas: veu, guitarra i gralla

Paco Díez: veu, guitarra i gaita

Colla de Dimonis de Massalfassar: encesa final

DIUMENGE, 15 DE MAIG, 12 h - ERMITA DE SANTA LLÚCIA

ALBA GUTIÉRREZ

Cantàbria

SONES DE LA MONTAÑA

Aquesta jove promesa del folk naix a Santander en 1990. Amb només 8 anys va guanyar dos dels més importants concursos de cant tradicional de Cantàbria, i amb 12 anys, ja era referència imprescindible de les mostres i festivals de la seua terra, destacant, a més de la seua singular veu, el seu domini de la pandereta i altres instruments de la tradició com el rabeç.

Va gravar el seu primer disc als 13 anys i el 2009 va editar un altre com a veu solista de Trébole (amb Marcos Bárcena i el saxofonista Ron Tishbein), un disc recopilatori de temes tradicionals amb el que es pretén homenatjar la figura de la dona rural, que tant ha sabut conservar les melodies i cants d'antany.

En aquest concert, que porta per nom Sones de la montaña —un projecte etnogràfic en què l'acompanya el musicòleg i gaiter Alberto Coya—, Alba ens presenta la riquesa dels cants i les danses tradicionals de Cantàbria.

ALBA GUTIÉRREZ

Cantàbria | SONES DE LA MONTAÑA

Esta joven promesa del folk nace en Santander en 1990. Con sólo 8 años ganó dos de los más importantes concursos de canto tradicional de Cantabria, y con 12 años ya era referencia imprescindible de las muestras y festivales de su tierra, destacando, además de su singular voz, su dominio de la pandereta y otros instrumentos de la tradición como el rabel.

Grabó su primer disco a los 13 años y en 2009 editó otro como voz solista de Trébole (con Marcos Bárcena y el saxofonista Ron Tishbein), un disco recopilatorio de temas tradicionales con el que se pretende homenajear la

figura de la mujer rural, que tanto ha sabido conservar las melodías y cantos de antaño.

En este concierto, que lleva por nombre Sones de la montaña —un proyecto etnográfico en el que la acompaña el musicólogo y gaitero Alberto Coya—, Alba nos presenta la riqueza de los cantos y las danzas tradicionales de Cantabria.

Alba Gutiérrez: veu, percussions i rabeç

Alberto Coya: gaita i percussions

PARLANT DE PEP BAS

Segons el mestre José Rafael Pascual-Vilaplana: «Els músics que hem tingut la sort d'eixir d'una banda de música ens hem assabentat des de ben prompte de la responsabilitat que tenim en el goig dels nostres veïns. Hem treballat i continuarem fent-ho per cercar allò que en diuen felicitat. Per intentar-ho. Colze a colze, assaig darrere assaig, bufant pels llavis no sols l'aire que vibrarà dins l'instrument, sinó l'ale que desitja ser compartit. És un acte de tradició, d'art, però sobretot d'una gran generositat». Aquestes paraules defineixen a la perfecció l'esperit musical de la família dels Coetes. Una saga de músics entusiastes, compromesos, participatius i responsables amb el fet musical.

Com sabeu tots, el principal valor de La Romàntica del Saladar és el de reivindicar la sonoritat de banda de música per al folk i la música tradicional

i d'açò en té molta responsabilitat Pep Bas, Coeta. La família dels Coetes han estat membres de la banda de Xàbia: primer el pare, Bertomeu, Coeta, que va tocar la tuba i els plats, a més de la mandolina amb la rondalla local. Després, els seus fills també en van formar part: Pep amb el clarinet, Pasqual amb el requint i Tolo amb la trompeta.

Després que l'Agrupación Artística y Musical patira un important declivi, l'any 1964 es va crear l'actual Centre Artístic Musical i Pep va participar activament en la redacció dels primers estatuts de la banda i, segons el llibre del 25 aniversari d'aquesta, va desenvolupar la tasca d'ajustador (aquell músic que contracta les actuacions i confirma el nombre dels músics participants), però Tolo recorda que Pep va haver de dur els llibres de comptes, actes i altres papers ja que la resta de directius necessitaven l'ajuda.

D'aquesta etapa al si de la banda de Xàbia cal destacar el que podem definir com el primer encontre formal de Pep amb la música tradicional. Va ser durant la celebració del segon centenari de devoció al Natzaré l'any 1967. Tothom recorda que va ser un esdeveniment mai vist al poble i molts anys

Els Coetes

Pego 1983

després encara es parla dels actes i celebracions que es van realitzar: tots els carrers es van engalanar amb flors i fanalets, es van fer romeries, misses, danses... A falta de dolçainers, els músics de la banda es van fer càrrec de l'acompanyament dels balls i Pep va interpretar amb el clarinet la tocata que aleshores es feia servir per al Ball de vetes. Gràcies als germans Caballer de Sagunt hem pogut saber que es tracta d'una polca, del repertori del dolçainer Liborio Bervis d'Almedjjar, que du per títol *Melliza*.

Pels anys 70, Pep i la seua companya Maria Jesús Costa es van traslladar a Pego. També ací va estar col·laborador de la banda local: va recolzar l'entitat en els seus inicis; va haver de tocar el saxo, perquè de clarinets hi havia massa... Millor dit va tocar els saxos: el tenor i el baríton i, fins i tot, la tuba,

el bombo i el que fera falta. Junt amb el seu amic i director de la banda, Pep Cendra, l'Agre, va recopilar tonades populars i cançons pegolines. Cançons que després hem heretat la Romàntica. El seu amic Salvador Bolufer conta en un article del llibre de festes de Pego el següent: «El pis del Pla de la Font on vivien Pep i Maria Jesús s'havia convertit en una llar de tertúlies on acudíem els seus amics a intercanviar opinions, planificar activitats, o simplement a gaudir la companyia que ells ens brindaven. Allí se li va donar fons i forma a un grup de folk que, a ritme de cànter, pandero i esquellot, a colp de guitarres i guitarró, a l'aire de veus humanes de diverses classes i condicions, i amb l'ajuda dels instruments de vent que hi vam incorporar, aconseguírem fer sonar les cançons populars que arribaven al nostre abast, a més de les pròpiament pegolines».

Foto: Anònim

Foto: Lluís Llapissera

Foto: Maria Sánchez

També en aquesta època, en concret pel juny de 1983, Pep va ser capaç de reclutar tota una banda, sense telèfon mòbil ni correu electrònic. El cas va ser que una filà de moros, Els Coscolls, es va quedar sense acompanyament pocs dies abans de la festa, i Pep va contactar amb músics amics i coneguts i els va demanar que els ajudaren. Fins i tot va haver d'emprar els instruments a la banda de Teulada. Com que també va dir als amics que corregueren la veu entre els coneguts, a la fi, va reunir la banda més gran de la desfilada.

De tornada a Xàbia, al voltant de 1994, Pep i altres exmembres de la banda formaren La Romàntica (Alternativa) del Saladar. La formació es va autodefinir com una antixaranga, perquè tot i ser poca gent no pretenia fer música estrident, sinó amable, i a més, s'allunyava de les macrobandes que interpreten exclusivament obres de grans arranjaments. La trajectòria de la Romàntica va lligada a Pep, ja que la formació es va iniciar als sopars de la colla que s'organitzaven a la seua caseta del Saladar. De tant en tant, aquests sopars s'acaben assajant o amb Tolo tocant melodies i provant temes de Joan Vallès, de Pep Cano, de Quico Rosselló, Pep Anton i molts altres experiments. Pep va estar ideòleg, portaveu i presentador del grup des dels inicis i sempre va mirar de buscar músics d'ací i d'allà per a completar una formació que va començar amb uns quants amics i ha acabat com una pinya de músics, d'amics... una família de músics. Pep va saber embolcallar al grup i ser com un pare protector. Va tindre cura de tots els que han estat músics del grup: donant-los conversa, atenent les seues cabòries, guiant-los cap a un futur laboral, etc. No cal dir, que ell ha fet picar el cuquet de la música a moltíssims xicons i xicones de l'Atzúvia, Pego i Xàbia. El conservatori de música de Xàbia ha tingut en ell i en els alumnes del CP Graüll un bressol inesgotable. Però, a més, a músics fets i drets ens ha mostrat un camí cap a la música tradicional, des de la Romàntica del Saladar, des de les nits al Festacarrer d'Ondara o des dels sopars a la vora de la mar amb la Lluna plena d'agost. No podem oblidar tampoc que Pep va ser el contacte amb altra gent del món folk valencià com el grup Urbàlia Rurana o la Colla de Dimonis de Massalfassar, que ens han propiciat altres contactes com els organitzadors del cicle SOLC del Lluçanès i del Tradicionàrius del barri de Gràcia a Barcelona... Lluny d'haver-se conformat amb aquestes aportacions, encara darrerament va col·laborar amb la colla de dolçainers i tabaleters Xirimitab's, donant-los suport i guiant-los en els seus inicis.

Moltes de les peces que toquem hui en dia ens parlen especialment de Pep: *Picaina* parla de tant com s'estimava la terra i com en la seua condició de llaurador va patir la calor, les gelades, el colp de l'aixà... Però Pep també s'estimava la mar, els mariners i la Marina, i la cançó de la Vila *Ai! mariners* l'emocionava sempre. Altres cançons rememoren el lluitador polític: la Cançó de murga dedicada a un exalcalde de la comarca i també la *Marxa de Carnestoltes*, amb les reivindicacions socials d'època republicana. El seu vessant de mestre ens el recorda amb les presentacions que feia de la *Dansa de Salem* on explicava com les bandes de música havien substituït a les dolçaines en les danses o que la lletra de la cançó canta com les xicones es

pintaven per a lluir. El músic, de Xàbia, es mostra en *La penya absentista*, precursora de la Romàntica del Saladar. I l'estima a la música tradicional es manifesta en la cançó de *Malena*, el *Pepe Tono* i *De Pedreguer a la Xara*.

Cap persona podrà substituir a Pep en totes les seues facetes al si de la Romàntica i nosaltres no pretenem fer-ho. Altres músics tocaran el clarinet o el saxo, altres membres del grup presentaran les cançons, però un home com ell —de bondadós, responsable, implicat i franc— és irrepetible.

Joan Buigues
La Romàntica del Saladar

